

Protokół

z 39. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 13 lutego 2008 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie;
2. Zaopiniowanie sprawozdania prac Komisji za rok 2007;
3. Przyjęcie protokołu z 38 posiedzenia Komisji z dnia 23 stycznia 2008r.;
4. Odpowiedzi na korespondencję skierowaną do Komisji;
5. Dokończenie omawiania wykazu nazw geograficznych dot. Litwy;
6. Omówienie wykazu nazw geograficznych dot. Węgier, Macedonii, Bułgarii;
7. Wolne wnioski

Obrady prowadził dr inż. Waldemar Rudnicki, Przewodniczący Komisji oraz mgr Maciej Zych, Wiceprzewodniczący Komisji.

Ad. 1. Przewodniczący przywitał członków Komisji.

Ad. 2. Przewodniczący omówił kwestie finansowe związane z posiedzeniami Komisji. Następnie poinformował, że ze względu na ważne sprawy w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii nie będzie mógł uczestniczyć w dalszej części posiedzenia i przekazał jego prowadzenie M. Zychowi.

Sekretarz Komisji odczytała „*Sprawozdanie z działalności Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej przy Głównym Geodecie Kraju w 2007 r.*” (zał. 2), członkowie Komisji jednogłośnie przyjęli sprawozdanie po wprowadzeniu w nim drobnych poprawek. W trakcie dyskusji członkowie Komisji wyrazili również swoje niezadowolenie z małej wagi, jaką przywiązuje Główny Geodeta Kraju do wyjazdów zagranicznych członków Komisji. Wyjazdy te są niezwykle potrzebne do właściwego funkcjonowania i poprawności prac Komisji. Pozwalają również na prezentację działalności Polski w zakresie nazewnictwa geograficznego na forum międzynarodowym.

Do przyjętego na poprzednim posiedzeniu *Plany pracy Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski przy Głównym Geodecie Kraju na rok 2008 r.* zaproponowano dodanie uczestnictwa przedstawicieli Komisji w *31st Congress of the International Geographical Union – Special UNGEGN session relating to Africa*, który się odbędzie w Tunisie (Tunezja) w dniach 12-15 sierpnia 2008. Propozycję tę przyjęto przez aklamację (poprawiony plan pracy dołączony jest jako zał. 3 do protokołu).

Ad. 3. Uwagi do protokołu zgłosił B. Zagórski – na posiedzeniu wnioskował o pozostawienie egzonimu *Zakret*. Wywiązała się dyskusja, po której Komisja ponownie głosowała zasadność pozostawienia egzonimu *Zakret* (9 głosów za skasowaniem, 1 głos za pozostawieniem, 3 głosy wstrzymujące się). Po głosowaniu protokół z 38 posiedzenia Komisji został przyjęty jednogłośnie.

Ad. 4. Profesor J. Gołaski zwrócił uwagę na małą liczbę egzonimów na Łotwie w porównaniu z Litwą Kowieńską, zwłaszcza z obszaru Inflant Polskich, np. brak miejscowości *Liksna* (Leikсна), gdzie wychowywała się Emilia Plater. Zaproponował dodanie egzonimów *Szacuny* – miejsca urodzenia Stanisława Stommy, *Szeteksznie* – miejscowość Komorowskich (rodziny Bronisława) i *Kurtowiany* – Platerów na Litwie. Zasadność wprowadzenia tych nazw postanowiono wyjaśnić do kolejnego posiedzenia Komisji.

Kolejne pismo dotyczyło zapisu egzonimu *Śniatyń / Śniatyn* dla miejscowości na Ukrainie – poprawność jednego z tych dwóch zapisów również postanowiono wyjaśnić do kolejnego posiedzenia Komisji.

Z. Obidowski przedstawił odpowiedź Ministerstwa Spraw Zagranicznych na pytanie odnośnie stosowania długiej nazwy państwa *Republika Czarnogóry*. Obecnie Czarnogóra posiada wyłącznie jedną formę nazwy – *Crna Gora*. Nazwa *Republika Crna Gora* przestała obowiązywać po wprowadzeniu w październiku 2007 nowej konstytucji kraju. Jednak stare nazwy są dopuszczone jeszcze przez jakiś czas do użytku, stąd w dalszym ciągu mogą być spotykane w dokumentach urzędowych. Z. Obidowski wyjaśnił, że podobna sytuacja istniała w Polsce, kiedy w wyniku zmiany konstytucji z dnia 29 grudnia 1989 r. zmieniono nazwę oficjalną naszego kraju z *Polska Rzeczpospolita Ludowa* na *Rzeczpospolita Polska*, dopuszczono posługiwanie się dotychczasowymi symbolami i nazwą w dokumentach urzędowych do dnia 31 grudnia 1997 r. Po tych wyjaśnieniach Komisja postanowiła skasować, przez aklamację, nazwę **Republika Czarnogóry**.

W kolejnym pytaniu do MSZ Komisja zwróciła się o to, jaka jest poprawna długa nazwa Watykanu. W dotychczasowych publikacjach Komisja jako nazwy długie podaje zarówno *Państwo Watykańskie* jak i *Stolicę Apostolską*. W udzielonej odpowiedzi poinformowano, że państwem w sensie terytorialnym, ludnościowym, administracyjnym i własnościowym jest Watykan posiadający pełną nazwę *Państwo Watykańskie* i będący podmiotem prawa międzynarodowego. Suwerennym podmiotem prawa międzynarodowego jest również *Stolica Apostolska*, która jest ściśle związana z Watykanem, który pełni wobec niej rolę służebną. Stolica Apostolska posiada suwerenność nad Watykanem, gdyż to ona jest podmiotem prawa międzynarodowego w sensie przedstawicielstwa na zewnątrz, biernego i czynnego prawa legacji. Tylko Stolica Apostolska utrzymuje stosunki dyplomatyczne z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi oraz reprezentuje Watykan w niektórych organizacjach. Obydwa podmioty międzynarodowe jednoczy osoba papieża – suwerena Państwa Watykańskiego i głowy Kościoła katolickiego. W tym szczególnym przypadku postanowiono w wykazach Komisji podawać dla Watykanu, tak jak dotychczas, dwie formy nazwy długiej, przy czym powinny być one objaśnione w przypisie. Nie zdecydowano, która z nazw długich powinna znaleźć się na pierwszym miejscu.

Ad. 5. Przed przystąpieniem do omawiania wykazu nazw geograficznych z obszaru Litwy wyjaśniono wątpliwości dotyczące kilku egzonimów z poprzedniego posiedzenia, postanawiając:

- przyjąć egzonim **Zemgalia** jako egzonim wariantowy nazwy *Semigalia* dla regionu na Litwie i Łotwie (w pierwszym głosowaniu za pozostawieniem wyłącznie egzonimu *Semigalia* były 4 głosy, za stosowaniem obu nazw było 9 głosów, nie było głosów wstrzymujących się; w drugim głosowaniu za uznaniem nazwy *Semigalia* za egzonim główny było 10 głosów, za uznaniem nazwy *Zemgalia* za egzonim główny były 3 głosy, nie było głosów wstrzymujących się)
- zachować egzonim *Nizina Zemgalska* jako egzonim wariantowy nazwy *Nizina Semigalska* dla niziny na Litwie i Łotwie (aklamacja)

- zachować egzonim **Lukiszki** (6 głosów za, 4 głosy przeciw, 2 głosy wstrzymujące), lecz przenieść go z „części miasta” do „innych obiektów” (aklamacja)
- pozostawić egzonim **Milaszyszki** dla części Wilna (aklamacja)

Na posiedzeniu nie wyjaśniono wątpliwości dotyczących poprawności zapisu *okręg telszański / okręg telszewski* dla jednostki administracyjnej Litwy, zasadności dodania egzonimu wariantowego *Kolonia Kolejowa* do egzonimu *Kolonia Wileńska Dolna* oraz egzonimu wariantowego *Górna Kolonia* do egzonimu *Kolonia Wileńska Górna* dla części Wilna, wyjaśnienia zasadności wprowadzenia oraz pisowni egzonimu *Renowo/Rennów* dla miejscowości. Kwestie te odłożono do wyjaśnienia na następnym posiedzeniu Komisji.

Następnie dokończono omawianie wykazu nazw geograficznych dotyczących Litwy, postanawiając:

- przyjąć egzonim **Dzukia** dla regionu (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Kowieńszczyzna** dla regionu (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Wileńszczyzna** dla regionu (aklamacja)
- pozostawić do wyjaśnienia zasadność wprowadzenia egzonimu *Litwa Mniejsza* dla regionu
- pozostawić egzonim wariantowy *Sorty* dla jeziora, którego główna nazwa to *Dusiaty* (1 głos za usunięciem, 9 głosów przeciw, 3 głosy wstrzymujące)
- przyjąć egzonim **Gausty** dla jeziora (aklamacja)
- skasować egzonim wariantowy **Giola** dla jeziora, pozostawiając w użyciu wyłącznie egzonim *Giela* (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Hańcza** dla jeziora (aklamacja)
- zachować egzonim *Ligońskie Jezioro* jako wariantowy nazwy *Ilkuć* (3 głosy za usunięciem, 5 głosów przeciw, 5 głosów wstrzymujących), jednocześnie zmieniając jego formę na **Jezioro Ligońskie** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Jezioro Trockie** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Osiaty** dla jeziora (aklamacja)
- zachować egzonim *Dubińskie Jezioro* jako wariantowy nazwy *Oświe* (aklamacja), jednocześnie zmieniając jego formę na **Jezioro Dubińskie** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Owile** dla jeziora (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Paserniki** dla jeziora (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Rubiki** dla jeziora (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Wiejsieje** dla jeziora (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Zbiornik Antolepski** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Danga** dla rzeki (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Jura** dla rzeki (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Lauda** dla rzeki (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Szuszwa** dla rzeki (aklamacja)
- skasować egzonim wariantowy **Wilenka** dla rzeki na Litwie i Białorusi, pozostawiając w użyciu wyłącznie egzonim *Wilejka* (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Kanał Kłajpedzki** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Nizina Wilejsko-Żejmiańska** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Równina Dolnoniemeńska** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Równina Dżisny** dla równiny na Litwie i Białorusi (w głosowaniu za przyjęciem egzonimu w formie *Równina Dżisny* było 6 głosów, za przyjęciem egzonimu w formie *Równina Dziśnieńska* było 5 głosów, 1 głos był wstrzymujący)
- przyjąć egzonim **Równina Muszy i Niemenka** (aklamacja)
- przyjąć egzonim **Równina Niewiaży** (aklamacja)

- przyjąć egzonim *Równina Windawska* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Równina Zachodniożmudzka* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Pojezierze Auksztockie* dla pojezierza na Litwie i Łotwie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Pojezierze Dzukijskie* (aklamacja)
- ustalić, że egzonim *Pojezierze Żmudzkie* jest egzonimem głównym, a egzonim *Wysoczyzna Żmudzka* wariantowym; dotychczas jako zalecany był egzonim *Wysoczyzna Żmudzka*, a jako wariantowy *Pojezierze Żmudzkie* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Wysoczyzna Zachodniokurońska* dla wysoczyzny na Litwie i Łotwie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Wysoczyzna Miednicka* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Wysoczyzna Środkowożmudzka* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Wysoczyzna Wschodniożmudzka* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Wysoczyzna Zachodnioauksztocka* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Wysoczyzna Zachodniożmudzka* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Góra Giedymina* dla wzgórza w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Szatria* dla wzgórza (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Góra Trykrzyska* dla wzgórza w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Auksztocki Park Narodowy* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Dzukijski Park Narodowy* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Park Narodowy Mierzei Kurońskiej* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Rezerwat Biosfery „Żuwinty”* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Trocki Historyczny Park Narodowy* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Żmudzki Park Narodowy* (aklamacja)
- ustalić, że egzonim *Kalwaria* odnosi się do miejsca kultu w Wilnie, a nie do części Wilna (aklamacja)
- przyjąć egzonim *katedra Świętego Stanisława i Świętego Władysława* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *cerkiew Świętej Trójcy* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *kościół Świętego Franciszka i Bernarda* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *kościół Świętego Kazimierza* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *kościół Świętego Michała Archaniola* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *kościół Świętej Anny* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *kościół Świętego Piotra i Pawła* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *kościół Świętego Jana* dla świątyni w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Klasztor Bazylianów* dla klasztoru w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Ostra Brama* dla miejsca kultu w Wilnie (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Wieża Giedymina* dla baszty w Wilnie (aklamacja)
- nie wprowadzać egzonimu *Ostrów* dla pałacu w Birżanach (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Zamek Dolny* dla zamku w Wilnie (aklamacja)
- nie wprowadzać egzonimu *Zamek Gielgudów* (aklamacja)
- zmienić egzonim *Cmentarz Na Rossie* na *Cmentarz na Rossie* (aklamacja)
- przyjąć egzonim *Kiernów* dla rezerwatu historyczno-archeologicznego w Kiernowie (aklamacja)

Ad. 6. W dalszej części posiedzenia omówione zostały wykazy nazw geograficznych z obszaru Węgier, Macedonii i Bułgarii.

Dla obszaru Węgier postanowiono:

- przyjąć egzonim ***Mała Kumania*** dla regionu (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Międzyrzecze Dunaju i Cisy*** dla regionu (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Wielka Kumania*** dla regionu (aklamacja)
- ustalić, że egzonim ***Mały Balaton*** odnosi się do jeziora, a nie do bagna (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Kras Węgierski*** dla wyżyny (aklamacja)
- zmienić egzonim ***Góry Słańsko-Tokajskie*** na ***Góry Tokajsko-Słańskie*** dla gór na Węgrzech i Słowacji (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Średniogórze Węgierskie*** dla gór (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Park Narodowy Krasu Węgierskiego*** (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Park Narodowy Gór Bukowych*** (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Park Narodowy Dunaj-Drawa*** (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Park Narodowy Małej Kumanii*** (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Park Narodowy Dunaj-Ipola*** (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Park Narodowy Keresz-Marusza*** (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***most Elżbiety*** dla mostu w Budapeszcie (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***most Łańcuchowy*** dla mostu w Budapeszcie (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***most Małgorzaty*** dla mostu w Budapeszcie (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***bazylika Świętego Stefana*** dla świątyni w Budapeszcie (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Baszta Rybacka*** dla budowli w Budapeszcie (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***kościół Świętego Macieja*** dla świątyni w Budapeszcie (aklamacja)
- przyjąć egzonim ***Tihany*** dla półwyspu na Balatonie (8 głosów za, 0 głosów przeciw, 4 głosy wstrzymujące)

Dla obszaru Macedonii postanowiono przyjąć tylko jeden egzonim: ***Kotlina Pelagońska*** (aklamacja).

Dyskusję nad nazewnictwem z obszaru Bułgarii rozpoczęto od kwestii zastosowanego przez autora systemu latynizacji. jako transliterację zastosowano zasady ze *Słownika ortograficznego języka polskiego wraz z zasadami pisowni i interpunkcji* wydanego przez PWN w 1975 roku. Tymczasem Komisja dla swoich publikacji zatwierdziła system bułgarski z 1972 r., zalecony przez ONZ w 1977 r., który jest powszechnie stosowany w świecie, w tym na wszystkich mapach bułgarskich wydawanych w alfabecie łacińskim. Komisja przez aklamacje uznała, że system ze *Słownika ortograficznego języka polskiego wraz z zasadami pisowni i interpunkcji* z 1975 roku nie może być zalecany i stosowany w publikacjach Komisji. Sytuację komplikuje nieco fakt, że w 2006 roku Bułgaria przyjęła nowy system latynizacji nawiązujący do zapisu angielskiego. Ponieważ jednak system ten nie jest jeszcze popularny, a nadal powszechnie stosowany jest system z 1972 r., jak również nowego systemu nie przyjęła dotychczas ONZ, Komisja postanowiła w dalszym ciągu stosować system bułgarski z 1972 r. Ustalono, że transliteracja nazw geograficznych zastosowana w wykazie Bułgarii powinna zostać poprawiona.

Wątpliwości wzbudził również zastosowany system uproszczonej polskiej transkrypcji, opracowany także na podstawie *Słownika ortograficznego języka polskiego wraz z zasadami pisowni i interpunkcji* wydanego przez PWN w 1975 roku. Wątpliwości wzbudziło szczególnie pisanie *e* po samogłoskach (zamiast *je*) oraz *ju, ja* po spółgłoskach (zamiast *iu, ia*). Zasady transkrypcji postanowiono pozostawić do wyjaśnienia w gronie językoznawców.

Następnie Komisja postanowiła: przyjąć egzonim *obwód sofijski* dla jednostki administracyjnej (aklamacja). Ustalono także, że egzonim *Słoneczny Brzeg* odnosi się do dzielnicy Warny, a nie do samodzielnej miejscowości (aklamacja). Do późniejszego wyjaśnienia pozostawiono czy poprawnym egzonimem dla dzielnicy Warny powinien być *Święty Konstantyn* czy też *Święty Konstantyn i Elena*.

Ustalono kolejny termin obrad Komisji na 12 marca 2008 roku. Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółowali:
Sekretarz Komisji
mgr Katarzyna Przyszewska

Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych

Przewodniczący Komisji
dr inż. Waldemar Rudnicki